

L'admirable Mira

Aquest llibre és un recull d'assais, distribuïts en dues seccions. La primera, «Papers domèstics», està dedicada a l'examen del món de la literatura i la seua relació amb la memòria, el llenguatge, la crítica i la naturalesa. La segona, «Textos externs diversos», a Dante, als problemes de la traducció, a les relacions entre catalans i italians, i a la tragèdia grega.

LITERATURA, MÓN, LITERATURES

JOAN FRANCESC MIRA

COL·LECCIÓ «ASSAIG», 9

172 PÀGINES

PUV, VALÈNCIA, 2005

«Jo, pel que fa a la meua formació acadèmica –declara Mira en una plana d'aquest llibre– vinc del grec i de la filosofia, i després he dedicat molts anys a l'estudi de les cultures tradicionals i de les cultures nacionals des del punt de mira de l'antropologia social». En aquesta afirmació es troben, crec, les dues coordenades de Joan Francesc Mira com a escriptor. Els dos eixos assenyalats no han determinat la seua carrera com la d'un investigador especialitzat i limitat en una direcció o altra, o en les dues, però han marcat la seua carrera com a literat, com a autor d'assais, d'articles i de novel·les i, fins i tot, com a traductor al català.

Ara bé, convé notar que la seua formació clàssica –grega i llatina– remet el seu pensament a un món del passat, base de la cultura occidental, i que l'antropologia el gira igualment envers els diferents passats dels diferents pobles, pròxims i

remots. Però això no vol dir, en absolut, que la seua obra hi gravite. Podem comprovar que no és així repassant la seua producció. Hi trobarem, més aviat, sobretot en el bloc –ja considerable– d'articles que ha publicat i continua publicant regularment, una preocupació permanent pel present i el futur.

No es tracta, però, d'una incoherència, ni menys encara d'una contradicció del seu pensament. Al contrari, les dues direccions en el temps i els seus interessos estan ben lligats, i són indissociables, en contrapunt, d'una manera o altra. La seua formació o, millor, les dues especialitzacions a què he al·ludit, l'han armat amb els coneixements, gustos i curiositats corresponents de forma que li han servit per mirar-se el món actual. Per a mirar-se'l per contrast. En els papers de Mira, com en alguns d'aquest recull, hi ha una permanent oscil·lació de la seua mirada vers el passat i, alhora, vers el present i l'avenir. El que troba, observa i analitza en el nostre temps, dóna lloc a assenyalar el que era i ja no és. O a l'inrevés, el que ara és, abans no era. O el que pot passar, en el futur, perquè ja ha començat a ser. No vull dir que aquest plantejament o moviment es dóna sistemàticament en els seus escrits, però sí que d'una manera o altra, més o menys explícitament, constitueix

un dels trets del seu estil de pensar. Ara, el que hi està sempre present és una escriptura àgil, hàbil, ben teixida i ben tallada, en la qual predomina el component descriptiu, narratiu. És un escriptor que discorre amb fluïdesa embarcat en el seu jo, entre fets, comportaments, formes de ser i de pensar, amb un to de vegades elegíac, o pessimista, o astorat o, sovint, irònicament resignat. I sempre amb la voluntat d'«escriure bé», és a dir, d'una manera clara, ordenada, ben pròxim a la llengua parlada.

Aquestes característiques es troben ben presents en els assaigs del volum que presenta ara, encara que s'hi tracte, estrictament, de l'articulista abocat a la nostra conflictiva actualitat. En el primer text, fa un recorregut des del món literari he·lènic, pla com un disc, fins avui, que és ja com una esfera, com un món global, amb literatures de totes les procedències geogràfiques. O reflexiona sobre Montaigne i Fuster, tot canviant, però, la partícula «i», per una altra «o», pertinent. O fa interessants consideracions sobre la memòria i la literatura, la decadència de l'oratoría, la desnaturalització progressiva de la relació entre natura i poesia, els problemes de la traducció, l'essència de la tragèdia...

Josep Iborra